

LECTORI SALUTEM!

Klebsberg Kuno személyisége és életműve a mai generációk számára már vitathatatlanul a példaképek közé emelkedett. Noha kortársai között is számos ellenfele, sőt ellensége volt – gondoljunk csak Szabó Dezsőre –, azt senki sem merte vitatni, hogy ő korának egyik meghatározó jelentőségű alakja, aki visszavonhatatlanul rányomta bélyegét a magyar oktatás és kultúrpolitika alakulására. Az 1910-es évek közgazgatási – ekkoriban ugyanis államtitkárként tevékenykedett a kormányban – tapasztalatait hasznosítva a trianoni sokkból éppen csak éledező országban építkezett az oktatás, a kulturális élet és a sport terén. Kultuszminisztersége idején iskolákat építtünk (a legtöbbet éppen az Alföldön), ma inkább bezárjuk őket. Akkoriban az úton – szabadon idézve egyik hasonlatát – az ő versenyautója robogott a leggyorsabban.

Évtizedeken keresztül méltatlanul mellőzték személyiségét, majd Glatz Ferenc és történész kollégák egész sora próbálta meg tudományos alapossággal, a korszak európai tendenciáinak figyelembevételével elemezni azokat a dilemmákat, amelyekkel Klebsbergnek is szembe kellett néznie. Ez annál is fontosabb volt, mivel Klebsberg politikai tevékenysége teljesen érthetetlennek tűnik, ha nem vesszük figyelembe annak európai gyökereit és nem vagyunk tisztába azzal, hogy számára a "versenypálya" elsősorban „európai versenypálya” volt. Politikai érdekérvényesítő képességét egyetlen kultuszminiszter sem tudta megközelíteni Magyarországon. Hiába hivatkozunk a hadügyi költségvetés megszorításaira, mára már jól ismerjük a politikát és a politikusokat, s tudjuk, a forrásokra akkoriban is volt jelentkező bőven. Minisztersége alatt a költségvetési kiadások olyan jelentős hányadát fordították kulturális célokra, hogy manapság annak a felével is rendkívül elégedettek lehetnénk.

Számomra külön öröm, hogy Csongrád megyében, Szegeden ajánlhatom figyelmükbe ezt a kötetet. Hiszen talán egyetlen város, egyetlen régió sem állt Klebsberg szívéhez olyan közel, mint éppen ez. Egyetemi épületek, a Dóm tér és a Fogadalmi templom, népiskolák ezrei hirdetik, hogy erről a politikusról „a kövek beszélnek”. A kövek és azok a tudósok, alkotó műhelyek, akiket támogatott (Bay Zoltán, Szent-Györgyi Albert stb.) és akiknek köszönhetően a Szegedi Tudományegyetem ma az lehet, ami.

Fogadják szeretettel ezt a kötetet, amelyben különböző foglalkozású szerzők, különböző megközelítésekben villantják fel Klebsberg gazdag életművének egy-egy vonatkozását! Hálás szívvel gondolhatunk arra, hogy még mindig vannak Magyarországon olyanok, akik Klebsberg szellemében vallják: Magyarországon csak a tudás segítségével lehetünk úrrá a mindent elborító válságon.

*Zakar Péter
főiskolai tanár
a Csongrád Megyei Közgyűlés alelnöke*